

Peter Reiser: Giavischa l'introducziun d'in concept da tecnologia.

Martin Jäger: «La situaziun dalla scola el Grischun ei buna.»

Kathrin Hilber: Ha tgamunau 12 onns il departament digl intern dil cantun S. Gagl.

Rolf Dubs: Igl um dad 80 onns ei in expert dalla pedagogia renconuschiu.

Fabio Cantoni: Presidiescha la magistraglia grischuna. FOTOS G. VENZIN

In pledoier per la scola populara

Radunonza dall'Associaziun dils cussegls da scola dil Grischun a Flem

DA GIUSEP VENZIN / ANR

■ **Il president dalla regenza ha puntuau la buna situaziun dalla scola el Grischun. Quei ha Martin Jäger, il cau dil departament d'educaziun, fatg a caschun d'ina discussiun da podi la sonda alla radunonza dall'associaziun dils cussegls da scola a Flem.** Il president dalla regenza ha schizun manegiau che la situaziun dalla scola el Grischun seigi en paregliaziun cun auters cantuns ina situaziun da paradis e numnau l'aula qualitad dalla discussiun in dils arguments. Igl anteriur scolast ha menziunau la sessiun dil cussegl grond ch'ei sefatschentada dacuort culs fatgs dalla scola sco bien exempel. Igl avegnir giavischa el vinavon ina scola populara che sappi risguardar las particularitads regiunalas. El ha refusau las tendenzas da privatisar la scola. Il professor *Rolf Dubs* da S. Gagl ha susteniu las constataziuns da *Martin Jäger* ed argumentau: «El Grischun ein plirs politichers da differents partidas s'engaschai en favur dalla sco-

la e quei senza l'ideologia da partida.» Igl um che ha festivaun dacuort igl 80avel ha tgamunau l'Universitad da S. Gagl ed ei ina dallas personas cumpetentas ella scienza dalla pedagogia. Suenter la radunonza ha el tenu in cuort referat ed ha pretendiu disciplina ellas scolas. Igl expert giavischa l'integraziun dils geniturs alla discussiun, denton negina participaziun alla decisiun. Rolf Dubs ha referiu cun slontsch sco in da 50 onns ed argumentau quei aschia: «Jeu fetsch ei per spir plascher.»

In concept da tecnologia

Ell'emprema radunonza dalla associaziun menada da *Peter Reiser* ha quel puntuau la necessitat per l'introducziun d'in concept da tecnologia per las scolas grischunas. Quei concept tracta il cussegl grond questa jamna. Varga 90% dils commembers dall'associaziun dils cussegls da scola sustegni la pretensiu per ina scolaziun cun mieds moderns. Il president ha constatau che l'economia sustegni il postulat dalla cumissiun per formaziun e cultura. Buca

contents ei Peter Reiser cull'intenziun dil cantun da cumbinar l'introducziun da technologies modernas cull'introducziun dil Plan d'instrucziun 21. Auters cantuns hagien gia realisau avon onns concepts semegliants.

A mintga scola sias particularitads

El referat ed ella discussiun da podi ein ils experts sefatschentai culla damonda tgei ch'ei drova per contonscher ina buna scola. Rolf Dubs ha pretendiu per mintga scola ina atgna cultura da scola e refusau la scola dirigida centralistic. «Las scolas cun in sistem centralistic ein bucalas scolas cun success.» Rolf Dubs giavischa la scola cun autonomia parziala per ch'ella sappi nezegiar las particularitads regiunalas ed individualas dil scolast. Ellas scolas grischunas seigi quei il cass, ha Martin Jäger constatau. «Il Grischun ei schi differents ch'igl ei strusch pusseivel da diriger tut da Cuera anora.» Malgrad ses plaid in favur dalla particularitad sustegn Martin Jäger la collaboraziun intercantunala.

«Buca mintga cantun sto inventar la roda.»

Rolf Dubs ha bein pretendiu spazi liber per scolas e scolasts, denton era constatau che quei spazi seigi strusch daus cul Plan d'instrucziun 21. Igl anteriur brigadier dall'armada Svizra ha puntuau ch'el seigi in adherent perschua diu dil sistem da milissa dil cussegl da scola. «Las experientschas fatgas en Tiaratudestga ed ell'Australia cumprovan ch'ei va buca meglier cun professionalisar il sistem. Ils laics han dapli pratica.»

Haver quitaun dils scolasts

Ton el referat sco ella discussiun da podi ein ils experts sefatschentai culla funcziun dil menader da scola. «Scolas bein menadas ein bunas scolas», ei la tesa da Rolf Dubs. Il bien menader da scola detti plaid e fatg ton als scolasts sco als geniturs ed allas autoritads. Ei drovi denton negin menader da scola culla tenuta da herox, mo era negin menader sco maun prolungiu dallas autoritads.

Alla discussiun da podi cun Martin Jäger e Rolf Dubs ein era *Fabio Cantoni* e *Peter Reiser* separticipai. Fabio Cantoni presidiescha l'Uniun dalla magistraglia grischuna e Peter Reiser l'associaziun dils cussegls da scola. La moderaziun dalla discussiun ha *Kathrin Hilber* giu. La dunna da 64 onns ei seretratga avon treis onns dalla regenza songagliosa. Dudisch onns ha ella tgamunau il departament digl intern ed ei sefatschentada leu denter auter culs fatgs da scola. En quella discussiun ha Martin Jäger constatau che bia fatgs da scola discutai actualmein en auters cantuns seigi el Grischun dapi onns gia realitad.

El plaid final ha Rolf Dubs constatau che la scola daventi ils proxims onns aunc pli malruasseivla muort las intervenziuns dils geniturs e dils politichers – che capechien nuot dalla scola. Quei pretendi dils scolasts dapli che sulet dar scola. Ils experts ein stai units ch'ils scolasts stoppien vegnir schurmegiai da quella tendenzas. Martin Jäger ha detg: «Nus stuein havert quitaun da nos scolasts.»

Sport per spir plascher

La Banca Cantunala Grischuna sustegn ils talents digl avegnir

DA GIUSEP VENZIN / ANR

■ **In tozzel affons ein sediverti la mesjamna sera sil glatsch natural a Trun. Ina part ei separticipada alla scola da hockey sin glatsch e l'otra part ha fatg in fuffernadi el rom da «sportkids». Silvio Albin e Marcus Schmed han instruiu ils pignets.** Malgrad il freid eisi stau spert evident ch'ils affons han gudiu igl ir cun scursalets. L'Uniun da scursalets Trun ei ina dallas 16 scolas da hockey sin glatsch sustenidas dalla Banca Cantunala Grischuna. L'uniun separticipescha dapi onns buca pli al campinadi regiunal, mo cura ch'ei fa freid a Pustget sper il Rein s'auda il glatsch tier Trun e *Silvio Albin* tier il glatsch. En sia professiun s'engascha el

pils attempai ed en siu temps liber s'engascha el per la giuventetgna. Omisduas caussas fa el cun fiug e flomma. Gleiti 50 onns s'engascha igl um da 63 onns en favur dall'uniun da scursalets e pil glatsch. 30 onns ha el presidiau l'uniun. Actualmein meina el la scola da hockey dils giuvenils. En quella scola fan buobs e buobas part e Silvio Albin constatescha: «La scola ei fors empau otra che las ulteriuras 15. Damai che nus havein negina equipa da juniors ei il patinar aschi impurtont sco il giug da hockey.»

La pli gronda scola da hockey sin glatsch

La scola da hockey sin glatsch dalla Banca Cantunala Grischuna sedrezza a buo-

bas e buobs da quater tochen otg onns. Entuorn 400 affons separticipeschan alla scola purschida da 16 clubs grischuns e la banca numna il project elaboraus ensemble cull'Uniun grischuna da hockey sin glatsch la pli gronda scola da hockey sin glatsch en Svizra. Las scolas datti en valladas periferas, aschia a Müstair, a Puschlav ed en Bergaglia ed ils trenaments cuozan naven digl october tochen il mars. A Trun tonschi buca da porscher ils cuors in schi liung temps. Glatsch datti cu ei fa freid e quei ei ils davos onns buca adina stau il cass il temps d'unviern. «Sche Mustér fagess il glatsch artificial empau pli baul untgessen nus ora leu», ha Silvio Albin detg. Il viadi a Flem vul el buca far culla truppa pintga.

Il glatsch a Trun ei fors buca durant igl entir unviern accessibels, mo cura ch'ei fa freid ei quei glatsch da buna qualitad. Compliments ha Silvio Albin survegniu la davosa fin d'jamna d'ina legenda da hockey sin glatsch. *Renato Tosio* ha accumulau ses fegl ad in giug amicabile encounter ils activs da Trun e constatau ch'il glatsch da Pustget seigi megliers ch'il glatsch artificial a Cuera. Culla medema caschun ha Silvio Albin era viu co ils buobs da Renato Tosio van entuorn sil glatsch. «Quei ei stau in deletg da mirar.»

In fuffernadi

Il ulteriur program da sport per affons sustenius dalla Banca Cantunala Gri-

schuna ei il program «sportkids». *Eva Cavelti* da Trun meina quei program per affons da tschun e sis onns ella Cadi.

Ei setracta d'ina scolaziun polisportiva dada a Mustér, Sedrun, Trun e Damin.

En Surselva datti ulteriuras gruppas da «sportkids» a Sagogn ed a Glion. En quei program stat il moviment el center. En plirs fuffernadis emprendan ils affons d'enconuscher ils sports purschi ella regiun. In da quels fuffernadis han ils affons pigns absolvii la mesjamna sil glatsch cun Silvio Albin e *Marcus Schmed*, in proxim suonda mesjamna proxima sin loipa.

Silvio Albin (davos dretg) meina la scola da hockey sin glatsch dalla Banca Cantunala Grischuna a Trun. Marcus Schmed (seniester) ei in dils menaders. FOTO G. VENZIN

reclama

«Kein gefährliches Experiment mit unseren Bundesfinanzen.»

Martin Candinas, Nationalrat CVP, Rabius	Hansjörg Hassler, Nationalrat BPD, Donat	Heinz Brand, Nationalrat SVP, Klosters	Martin Schmid, Ständerat FDP, Chur

“ Mit der neuen Steuer werden sichere Einnahmen durch unsichere ersetzt. ”

Energie-statt MwSt. NEIN
8. März 2015

Komitee «NEIN zu Energie-statt MwSt.», Postfach 381, 7001 Chur, www.energiesteuer-nein.ch